

**Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Hercegovačko – Neretvanska Županija
OPĆINA PROZOR – RAMA
Služba za razvoj, poduzetništvo, obrt i financije**

Općina Prozor-Rama, Kralja Tomislava bb, tel/fax: ++ 387 36 771 912, 771 342,
e-mail: razvoj@prozor-rama.org , www.prozor-rama.org

**INFORMACIJA O STANJU GOSPODARSTVA I OBLASTI ZAPOSŁJAVANJA
U OPĆINI PROZOR-RAMA**

Prozor-Rama, lipanj 2021. godine

Sadržaj:

I. UVOD.....	3
II. PREGLED I STANJE PO POJEDINIM POKAZATELJIMA	3
1. Broj i struktura poslovnih subjekata na području općine Prozor-Rama iz Registra izdanih i upisanih Rješenja/Odobrenja za osnivanje radnji ili obavljanje različitih djelatnosti za pravne i fizičke osobe u 2020.g.....	3
2. Tržište radne snage.....	5
3. Prosječna neto plaća.....	5
4. Umirovljenici.....	6
5. Vanjskotrgovinska razmjena.....	6
6. Indeks razvijenosti.....	6
7. Stanje u javnim poduzećima	7
III. AKTIVNOSTI, MJERE I PROJEKTI ZA POBOLJŠANJE STANJA U OBLASTI GOSPODARSTVA U OPĆINI PROZOR – RAMA.....	9
1. Strateški projekti i razvojni program na razini općine Prozor – Rama	9
2. Projekti, programi i provedbene aktivnosti za naredni period	12
IV. ZAKLJUČAK	13

I. UVOD

Informacija o stanju gospodarstva i oblasti zapošljavanja u općini Prozor-Rama, analizira strukturu poslovnih subjekata (pravne i fizičke osobe), razvrstanih po djelatnostima, što može biti značajno za donošenje odluka važnih za sve sfere javnog života u ovoj općini.

Analiza socioekonomskih pokazatelja (tržište radne snage, prosječna neto plaća, vrste i broj isplaćenih mirovina, vanjsko trgovinska razmjena) temelj su za dobivanje značajnog podatka o stupnju razvijenosti općine Prozor-Rama u Hercegovačko-neretvanskoj županiji i Federaciji BiH.

Temeljem iskazanih stanja planiraju se aktivnosti, programi, projekti i mjere za poboljšanje stanja u oblasti gospodarstva i zapošljavanja, a sve usklađeno sa Strategijom razvoja općine Prozor – Rama 2011.-2020.

II. PREGLED STANJA PO POJEDINIM POKAZATELJIMA

1. Broj i struktura poslovnih subjekata, pravnih i fizičkih osoba na području općine Prozor-Rama, u 2020. godini.

Po podacima iz Registra izdatih odobrenja- rješenja za osnivanje radnje ili obavljanje djelatnosti, (kod nadležne Općinske službe), sa danom 31.12.2020.godine, evidentirane su ukupno 184 fizičke osobe u osnovnom, dopunskom i dodatnom zanimanju, razvrstane prema djelatnostima:

-25 trgovinskih radnji,

-33 ugostiteljske radnje,

-91 obrt i srodna djelatnost u osnovnom zanimanju (od toga je 38 poljoprivrednih djelatnosti),

- 2 dodatne djelatnosti (obrt i srodna djelatnost),

Također, prema podacima iz Registra izdatih odobrenja - rješenja za osnivanje radnje ili obavljanje djelatnosti evidentirano je :

-95 pravnih osoba (različite djelatnosti i za više vrsta djelatnosti u jednoj pravnoj osobi), i

-94 osobe koje posjeduju rješenja za obavljanje prijevoza za vlastite potrebe, u okviru obavljanja djelatnosti ili upisa u registar poljoprivrednih gospodarstvenika i registar klijenata

Tablica 1. Pregled registriranih obrta i srodnih djelatnosti po vrstama djelatnosti;

	Vrsta	Osnovno zanimanje	Dopunsko zanimanje	Dodatno zanimanje	Tradicijski stari obrt		Ukupno
					osnovno	dopunsko	
1	Frizerski saloni	1	1	0	11	0	13
2	Krojačka radnja	1	0	0	2	0	3
3	Kemijska čistiona	1	0	0	0	0	1
4	Staklorezačka radnja	1	0	0	0	0	1
5	Zidarsko-fasaderska djelatnost	5	0	0	0	0	5
6	Internet klub	0	0	1	0	0	1
7	Autolimarska radnja	1	0	0	0	0	1
8	Vulkanizerska radnja	3	1	0	0	0	4
9	Računovodstveno programiranje	1	2	0	0	0	3
10	Kamenorezačka djelatnost	1	0	0	1	0	2
11	Bravarska radnja	1	0	0	0	0	1
12	Građevinsko uslužna	1	0	0	0	0	1

	djelatnost						
13	Proizvodnja proizvoda od plastike	1	0	0	0	0	1
14	Pekarske radnje	3	0	0	0	0	3
15	Završni građevinski radovi	2	0	0	0	0	2
16	Automehaničarska radnja	3	0	0	0	0	3
17	Djelatnost očišćenja	1	0	0	0	0	1
18	Poljoprivredne djelatnosti	37	6	0	0	0	43
19	Proizvodnja rakije	1	0	0	0	0	1
20	Autoprijevozničke djelatnosti	2	1	0	0	0	3
21	Taksi služba	3	0	0	0	0	3
22	Foto video	0	1	0	0	0	1
23	Elektroinstalacijski radovi	1	0	0	0	0	1
24	Optika	0	1	0	0	0	1
25	Urarsko-zlatarsko-filigranska	0	0	1	0	0	1
26	Solarne elektrane	0	16	0	0	0	16
27	Popravak komunikacij opreme	0	1	0	0	0	1
28	Vjetroelektrane	0	1	0	0	0	1
29	Pržionica kave	0	1	0	0	0	1
30	Površinska obrada i presvl	0	0	0	2	0	2
31	Frizerski i drugi tretmani za uljepšavanje	0	0	0	1	0	1
32	Izrada putnih i ručnih torbi i sl.	0	1	0	0	0	1
33	Proizvodnja namještaja i proizvoda od drva	0	0	0	2	0	2
24	Proizvodnja sokova od voća i povrća	0	0	0	1	0	1
UKUPNO		71	33	2	20	0	126
Sveukupno sa uključenim tradicijskim obrtima		(71+20) 91	33	2			126

Služba za RPOiF je tijekom proteklih godina, kontinuirano radila na usuglašavanju podataka iz registra izdatih odobrenja i stvarnog stanja na terenu te po službenoj dužnosti izvršila značajan broj odjava: u 2011. (15) odjava, u 2012..(33) odjave, u 2013. (86) odjava, u 2014. (63) odjave, u 2015 (24) odjave, u 2016. (13) odjava, u 2017. (40) odjava, u 2018. (9) odjava, u 2019.godini (17), u 2020. (2) odjave, što ukupno od 2011. do 31.12.2020.godine iznosi 302 odjave po službenoj dužnosti.

Od podataka o stanju i korištenju energije iz obnovljivih izvora (male hidroelektrane, sunčeva energija, energija vjetra) izgrađenih ili u fazi izgradnje (poslovnih subjekata) na prostoru naše Općine, od kojih neki posluju kao d.o.o. a neki kao obrt, važni za ovu informaciju su:

-Dodijeljeno je sedam (7) koncesija za korištenje voda, vodotoka rijeka u našoj Općini za izgradnju malih hidroelektrana od čega su tri (3) izgrađene i nalaze se u proizvodnom procesu, proizvodnje električne energije, a preostale četiri (4) su u različitim postupcima ishoda potpisa potrebitih suglasnosti i dozvola.

- Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede HNŽ-a, je nakon provedenog postupka dodjele koncesije za korištenje voda, vodotoka rijeke Rama i javnog vodnog dobra za proizvodnju električne energije izgradnjom 5 (pet) MHE u nizu potpisalo Ugovor o dodjeli predmetne koncesije sa poduzećem Ecco-Crima d.o.o. Lug i iste su u postupku ishoda potpisa potrebitih suglasnosti dozvola za izgradnju.

- Na području naše Općine izgrađene su i puštene u proces proizvodnje električne energije dvadeset tri (23) solarne elektrane različite instalirane snage i to:
 - četiri (4) instalirane snage do 150 kW,
 - osamnaest (18) instalirane snage do 23 kW.
 - jedna (1) instalirane snage od 3 kW
- Pored nevedenoga na prostoru Općine, pet (5) postrojenja-solarnih elektrana instalirane snage do 23 kW, je u fazi izgradnje.
- Također, je izgrađeno i pušteno u proces proizvodnje pet (5) postrojenja za pretvaranje pogonske snage vjetra u električnu energiju, pojedinačne instalirane snage do 23 kW.

2.Tržište radne snage

Praćenje zaposlenosti od strane zavoda za statistiku FBiH vodi se, iz godine u godinu, po različitim metodologijama, zato se niže prikazani podatci trebaju uzeti s rezervom.

Tablica broj 2: Pregled prosječne zaposlenosti i prosječne evidentirane nezaposlenosti:2015-2020.god.

Godina	Prosjeck evidentirane zaposlenosti (stat. bilteni)	Zaposlenost prema podacima Porezne uprave	Prosjeck evidentirane nezaposlenosti
2020	1412	- prema sjedištu poslodavca - 1447 - prema prebivalištu uposlenika-1748	1845
2019	1431		1783
2018	1414	-	1863
2017	1173	1320	1964
2016	1184	1330	1952
2015	1166	1310	1981

Izvor podataka : Služba za zapošljavanje HNŽ/K,-statistički bilteni i izvješća*.

Tablica broj 3: Procjena ukupnog broja stanovništva, radno sposobnog, aktivnog stanovništva i radne snage u Federaciji BiH, HNŽ/K i općini Prozor-Rama u 2020 god.

Općina	Stanovništvo	Zaposlenost	Nezaposlenost	Radno sposobno stanovništvo	Radna snaga
Federacija BiH	2.184.098	520.581	321.581	1.513,497	841.743
Ukupno HNŽ/K	216.248	55.336	31.537	148.950	83.837
Prozor-Rama	13.414	1.412	1.845	9.584	3.257

Izvor podataka : Služba za zapošljavanje HNŽ/K

3. Prosječna neto plaća

Tablica broj 4: Prosječna neto plaća u 2020. godini

Općina	Prosječna neto plaća u KM	FBiH =100
Prozor-Rama	985	103

Obrada podataka :Federalni zavod za programiranje razvoja

4. Umirovljenici

Tablica broj 5: Broj umirovljenika i iznos sredstava za mirovine u 2020. godine

Naziv općine	Vrste mirovine						Ukupno	
	Starosne		Invalidske		Obiteljske			
	Ukupno		Ukupno		Ukupno			
	Broj	Iznos	Broj	Iznos	Broj	Iznos	Broj	Iznos
Prozor-Rama	707	308.100	191	65.485	437	138.844	1.335	512.429

Izvor podataka : Federalni Zavod za mirovinsko i invalidsko osiguranje

Tablica broj 6: Prosječna isplaćena mirovina u 2020. godini

Naziv općine	Broj zaposl. na 1 umirovljenika	Ukupna prosječna mirovina KM	Prosječna starosna mirovina KM	Prosječna invalidska mirovina KM	Prosječna obiteljska mirovina KM
Prozor-Rama	1,0	402,06	462,05	347,38	326,97

Obrada podataka :Federalni zavod za programiranje razvoja

5. Vanjskotrgovinska razmjena

Za ostale analize mogu biti korisni podatci o izvozu i uvozu općine Prozor – Rama:

Tablica broj 7: Vanjskotrgovinska razmjena u F BiH općine Prozor-Rama u 2020. god.

Općina	Izvoz u KM 2020	Učešće u izvozu 2020	Uvoz u KM I-XII-2020	Učešće u uvozu 2020	Pokrivenost uvoza izvozom%	Saldo robne razmjene KM
Prozor-Rama	4.933.078	0,09	5.667.042	0,05%	87,05	-733.964

Obrada podataka :Federalni zavod za programiranje razvoja

6. Indeks razvijenosti

Indeks razvijenosti je kompozitni pokazatelj koji se računa kao ponderirani prosjek više osnovnih socioekonomskih pokazatelja radi mjerenja stupnja razvijenosti jedinica lokalne samouprave i županija/kantona. Ciljevi izrade indeksa razvijenosti su uravnoteženi regionalni razvoj županija i jedinica lokalne samouprave u FBiH, kontinuirano unapređenje javnih politika korištenjem rezultata indeksa razvijenosti, osiguranje transparentnosti i odgovornosti za korištenje javnih financijskih sredstava.

Federalni zavod za programiranje razvoja (FZZPR), u svrhu mjerenja sveukupnog utjecaja implementacije strateških dokumenata u FBiH, izrađuje indeks razvijenosti županija i jedinica lokalne samouprave na godišnjoj razini.

Tablica broj 8: Stupanj razvijenosti općine Prozor-Rama u 2018.-2020 godini

Izračun po novoj metodologiji	Prihodi od poreza na dohodak pc 2020	Stupanj zaposlenosti 2020	Kretanje stanovništva 2018-2020	Učešće starog stanovništva 2020	Stupanj obrazovanja radne snage 2020	Indeks 2020	Rang	Grupa
2018	0,31	0,39	0,80	1,02	0,92	0,65	65	IV
2019	0,35	0,39	0,66	1,02	0,92	0,63	65	IV
2020	0,36	0,39	0,66	1,03	0,94	0,64	64	IV

Izvor i obrada podataka : Federalni Zavod za programiranje razvoja.

Indeks razvijenosti ukazuje da je klaster visoko razvijenih JLS vezan za glavni grad Bosne i Hercegovine, Sarajevo. Grupu I po Indeksu razvijenosti čine Stari Grad, Centar, Novo Sarajevo, i Novi Grad, kao i Ilidža, Trnovo i Vogošća. Grupu II čine većinom JLS koje su glavni gradovi

županija/kantona, tj. Bihać, Goražde, Mostar, Široki Brijeg i Tuzla. Čitluk, Doboj-jug, Hadžići i Tešanj su također u ovoj grupi.

U skladu sa podacima u V grupu (izrazito nerazvijene općine) ubrajaju se: Vareš, Ključ, Ravno, Domaljevac-Šamac, Glamoč, Drvar, Pale, Foča, Bužim, Teočak, Čelić, Sapna, Bosansko Grahovo i Dobretići.

U grupu IV (nerazvijene općine) ubrajaju se: Fojnica, Zavidovići, Stolac, Gornji Vakuf- Uskoplje, Kalesija, Olovo, Tomislavgrad, Bosanska Krupa, Kladanj, Odžak, Velika Kladuša, Grad Cazin, Bosanski Petrovac, Sanski Most i Prozor - Rama.

Napominjemo da se vrijednosti proizvodnje koje ostvaruju poslovni subjekti koji imaju proizvodnju u općini Prozor –Rama a sjedište izvan općine Prozor –Rama, pripisuju mjestima gdje imaju sjedište, a ne Prozoru – Rami u kojoj ostvaruju proizvodnju. Radi se o značajnim vrijednostima, posebno u proizvodnji električne energije. U slučaju prikazivanja ove proizvodnje po mjestu stvarnog ostvarivanja proizvodnje, pokazatelji za općinu Prozor – Rama bili bi daleko povoljniji.

7. Stanje u javnim poduzećima kojima je Općina Prozor – Rama osnivač

Javna poduzeća kojima je osnivač Općinsko vijeće Prozor – Rama u proteklom razdoblju su uspješno poslovala.

- „Agencija za lokalni razvoj“ d.o.o.

Ukupni prihodi Društva u 2020. godini bili su: 225.772,00 KM

Ukupni rashodi Društva u 2020. godini bili su: 239.777,00 KM

Gubitak tekuće godine: 14.005,00 KM

Napomena: navedeni gubitak je računovodstvena kategorija za 2020. nastao kroz aktivnost utroška u 2020. sredstava koja su zaprimljena kroz poseban projekt u 2019. godini (u 2019. je tim sredstvima ostvarena dobit u visini 21.662,00 KM).

Broj uposlenih na dan 31.12.2020 : 7 (sedam)

Općinsko vijeće ima udjel od 100% u ukupnom kapitalu Društva.

- „Javni prijevoz “ d.o.o.

Ukupni prihodi Društva u 2020. godini bili su: 609.580,00 KM

Ukupni rashodi Društva u 2020. godini bili su: 608.514,00 KM

Dobit tekuće godine (prije oporezivanja): 1.066,00 KM

Vrijednost kapitala na dan 31.12.2020.: 61.210,00 KM. Općinsko vijeće Prozor-Rama je imatelj udjel od 100% u ukupnom kapitalu Društva.

Broj uposlenih na dan 31.12.2020. : 32 (tridesetdva).

- Javno poduzeće „Radio Rama“ d.o.o.

Ukupni prihodi Društva u 2020. godini bili su: 252.241,33 KM.

Ukupni rashodi Društva u 2020. godini bili su: 251.372,63,00 KM.

Dobit tekuće godine (prije oporezivanja): 868,70 KM.

Broj uposlenih na dan 31.12.2020. : 8(osam).

Upisani temeljni kapital Društva je 5.000,00 KM. Općinsko vijeće Prozor – Rama je imatelj 100% učešća u temeljnom kapitalu Društva. Tijekom 2020. godine na ime povećanja vrijednosti imovine Društva Općina Prozor – Rama uplatila je iznos od 240.000,00KM iz sredstava Proračuna za 2020. godinu, konto 821529 - ostala osnivačka ulaganja.

- Javno komunalno poduzeće „VODOGRAD“ d.o.o.

Ukupni prihodi Društva u 2020. godini bili su: 2.781.318,00 KM,

Ukupni rashodi Društva u 2020. godini bili su: 2.779.331,00 KM,

Dobit tekuće godine (prije oporezivanja): 1.987,00 KM,

Broj uposlenih na dan 31.12.2020.: 50 (pedeset)

Temeljni kapital Društva je 3.999.556,00 KM. Općinsko vijeće Prozor – Rama na dan 31.12.2020. ima udjel u JKP „Vodograd“ d.o.o. u iznosu od 2.846.831,04 KM, što predstavlja 71,1787% učešća u temeljnom kapitalu. Tijekom 2020. godine na ime povećanja udjela u kapitalu JKP „Vodograd“ Općina Prozor – Rama uplatila je iznos od 2.203.383,00 KM. Uplate po ovom osnovu nastavljene su tijekom 2020. godine. Planirano je povećanje udjela u kapitalu provesti kroz poslovne knjige JKP „Vodograd“ nakon završetka gradnje objekata sortirnice i reciklažnog dvorišta, čija izgradnja je financirana sredstvima povećanja udjela u kapitalu.

- Javno poduzeće „KOMGRAD“ d.o.o.

Ukupni prihodi Društva u 2020. godini bili su: 783.196,21 KM.

Ukupni rashodi Društva u 2020. godini bili su: 919.803,58 KM.

Gubitak tekuće godine: 181.607,37 KM. Društvo je saniralo gubitak iz 2020. tijekom prvog kvartala 2021.

Broj uposlenih na dan 31.12.2020: 31 (tridesetjedan)

Temeljni kapital Društva je 2.000,00- KM. Imatelj 100 % udjela u „KOMGRAD“ d.o.o. je JKP „Vodograd“ d.o.o.

III. AKTIVNOSTI, MJERE I PROJEKTI ZA POBOLJŠANJE STANJA U OBLASTI GOSPODARSTVA U OPĆINI PROZOR - RAMA

Zbog ukupnog stanja u oblasti zaposlenosti i zapošljavanja kao i nekih njegovih trendova rasta u negativnom smislu, općina Prozor-Rama, kroz različite mjere i provedbene aktivnosti, nastoji pomoći malim i srednjim gospodarskim subjektima, prije svega zadržati postojeći broj uposlenih i poboljšati uvjete za nova zapošljavanja.

Izdvajaju se vlastita proračunska sredstva (programi poticajnih mjera u gospodarstvu i poljoprivredi, kapitalna ulaganja, edukacija i dr.), traži se i koristi sudjelovanje viših razina vlasti te domaćih i inozemnih ulagača.

Općina Prozor-Rama, kroz realizaciju utvrđenih strateških projekata, razvojnih programa i mjera na ključnim područjima (od čega su neki u fazi realizacije a neki u pripremi) očekuje značajniji razvitak gospodarskog sektora u narednom periodu i otvaranje novih radnih mjesta.

1. Strateški dokumenti i razvojni programi na razini općine Prozor - Rama:

U svom radu Općinske Službe se koriste slijedećim strateškim dokumentima koji utvrđuju glavne razvojne smjernice i potrebne mjere i aktivnosti:

- Strategije razvoja općine Prozor-Rama 2011.-2020. godine,
- Prostorni Plan općine Prozor-Rama 2010.-2020.,
- Regulacijski Plana centar Prozor 2015-2020. god.,
- Regulacijski Plan Šćit, (usvojen prednacr),
- Regulacijski plan Pograđe, (usvojen prednacr),
- Lokalni akcijski plan zaštite okoliša općine Prozor-Rama (LEAP).

Razvojni programi, mjere i aktivnosti oslonjeni na strateške dokumente su brojni. Oni su uglavnom višegodišnji, a najvažniji su slijedeći:

- Izgradnja infrastrukture (putovi, vodovod, rasvjeta) u funkciji poboljšanja općih uvjeta življenja stanovništva, posebno poboljšanja uvjeta za gospodarske djelatnosti. Izgrađenost putne mreže je vidljiva u Prozoru kao općinskom središtu ali do sada i u većini seoskih naselja. Izgrađenost vodovodne mreže također je dovela do toga da seoska naselja imaju preduvjete za civiliziran život, što je također preduvjet za gospodarski razvoj. Javna rasvjeta je također proširena na veći broj seoskih naselja i doprinosi osjećaju ugodnijeg življenja i boljih uvjeta za poslovanje.
- Poticajne mjere za investitore i poslodavce koji svojim programima i aktivnostima doprinose povećanju broja uposlenih na području općine “Program poticaja za zapošljavanje”. Pregledom odobrenih projekata po Programu poticaja za zapošljavanje vidljivo je da je do kraja 2020. odobreno ukupno 36 projekata podnesenih od strane 31 različitog poslovnog subjekta. Podržano je zapošljavanje novih 260 uposlenika. Program se vremenom poboljšavao i prilagođavao traženjima poduzetnika. Broj tražitelja poticaja smanjio se nakon što je 2013. kao kriterij uveden najmanje 10 novih uposlenika. I nakon što je taj kriterij ublažen 2015. godine na način da se mogu prijaviti projekti s 3 nova uposlenika, pa čak i manje, ukoliko se radi o potpori određenim deficitarnim poslovima, nije došlo do prijavljivanja većeg broja novih projekata.

U okviru ove mjere došlo je do novih zapošljavanja. Sveukupan broj novouposlenih u javnom i realnom sektoru 01.10.2008. – 31.12.2020. je 552 osoba, od čega 288 u poduzećima i javnim ustanovama u općinskom vlasništvu, te 264 u privatnom sektoru. Važno je napomenuti da Program poticaja, osim finansijskih aktivnosti, podrazumijeva provođenje mjera organizacijskog karaktera, mjera infrastrukturnog karaktera, kao i mjere na poboljšanju provedbe zakonskih propisa.

-Program poticaja za zapošljavanje u općini Prozor-Rama za 2020.: Javni poziv objavljen je 4.6.2020. godine. Po njemu Korisnici sredstava mogu biti fizičke i pravne osobe – obrti, mala i srednja poduzeća koja ostvaruju povećanje uposlenih na poslovima proizvodnje i prerade, na području općine Prozor-Rama. Podnositelji trebaju ispunjavati sve zakonom predviđene uvjete za djelatnost po kojoj traže poticaj za zapošljavanje.

Na navedeni javni poziv pristigle su prijave od osam gospodarskih subjekata. Tijekom 2020., zbog problematike izazvane koronavirusom, Povjerenstvo nije bilo u mogućnosti sastajati se u punom sastavu i pravovremeno rješavati pristigle zahtjeve. Rješavanje po zahtjevima, kompletiranje dokumentacije po ovim projektima vršeno je početkom 2021. godine.

Posebnom informacijom Općinskom vijeću biti će više obrazložen Program poticaja za zapošljavanje za 2020. godinu.

-Program podrške i ublažavanja posljedica nastalih zbog virusa COVID – 19.: Temeljem Statuta općine Prozor – Rama, u skladno Programu mjera potpore gospodarstvu Općine Prozor – Rama za ublažavanje posljedica izazvanih virusom Covid-19, broj: 01- 04- 1032/20 od 19.5.2020.godine, Načelnik općine Prozor – Rama, objavio je Javni poziv za odabir korisnika potpore gospodarstvu općine Prozor-Rama za ublažavanje posljedica nastalih Covid-19, broj: 01/1- 11 – 1227-1/20 od 28.05.2020.godine.

Korisnici potpore su gospodarski subjekti koji su registrirani za obavljanje djelatnosti sa sjedištem u općini Prozor-Rama, kojima je od proglašenja stanja nepogode uzrokovane pojavom pandemije korona virusa bio zabranjen ili otežan rad.

Potpore za dodjelu su utvrđene kroz dva oblika: financijske i organizacijske potpore.

Financijske potpore:

- ukupan iznos od 800,00 KM po zaposlenom radniku za cijelo vrijeme trajanja stanja otežanog ili zabranjenog rada (60 dana) uz korekciju po posebnim elementima utvrđenim Pravilnikom, uz obvezu poslodavca da određeni iznos isplati uposleniku kojega je zadržao na poslu;
- oslobađanje od plaćanja općinske komunalne naknade za vrijeme zabrane rada za djelatnosti kojima je bio zabranjen ili otežan rad (za razdoblje zabrane ili otežanosti);
- oslobađanje od plaćanja zakupnine za korištenje općinske javne površine za djelatnosti kojima je bio zabranjen ili otežan rad (za razdoblje zabrane ili otežanosti);

Organizacijske potpore:

- odgađanje plaćanja obveza prema Općini po drugim osnovama (beskamatno) do kraja 2020. godine;
- odgađanje ovršnih postupaka koje je pokrenula Općina, za gospodarske subjekte iz djelatnosti kojima je zabranjen ili otežan rad, do kraja 2020. godine;

-Rješenjem br. 01/1-11-1227-2/20 od 28.05.2020.godine, Načelnik općine Prozor-Rama imenovao je Povjerenstvo za prijam i ocjenu pristiglih prijava na Javni poziv za odabir korisnika potpore gospodarstvu Općine Prozor-Rama za ublažavanje posljedica od Covid-19. Na Javni poziv pristiglo je ukupno 160 prijava. Prihvatljivim su ocijenjene 123 prijave te su od 25.6.2020. do 31.12.2020. izvršene isplate u ukupnom iznosu od 217.251,65 KM.

-USAID-ov Program podrške marginaliziranim grupama žena: Svrha ovog granta je da u okviru Javnog poziva za financiranje najboljih poslovnih planova zajedničkim sredstvima Usaid-ovog Programa podrške marginaliziranim grupama (PPMG) i Općine Prozor-Rama omogući razvoj poduzetništava i upošljavanja, te ostvariti ciljeve programa. Riječ je o podršci u razvoju poduzetništava i upošljavanja za žene s invaliditetom, majke osoba s invaliditetom, žene iz ruralnih područja, žrtve nasilja te nezaposlene mlade žene.

USAID-ov Program podrške marginaliziranim grupama u suradnji sa Općinom Prozor-Rama osigurao je 32.000,00 KM za pružanje podrške u pokretanju i razvoju poduzetništva žena.

Financijska podrška odobrena je za 4 (četiri) projekta, jer je to bio broj pristiglih prijava. U listopadu 2019.god. potpisani su Ugovori, a već u studenom 2019.god. krenulo se sa realizacijom poslovnih planova i novim upošljavanjem.

Općina je korisnicima nakon potpisivanja Ugovora i registracije isplatila avans u iznosu od 50% tj. po 4.000,00 KM, a ostali iznos od po 4.000,00 KM je sufinancirao USAID/PPMG tijekom realizacije projekta. Kreiranjem Fonda između USAID/PPMG i partnera nastojalo se stvoriti prilike za održivi razvoj poduzetništava marginaliziranih grupa žena, kroz poticanje na samozapošljavanje, te njihovo lakše uključivanje u poduzetništvo i kreiranje novih radnih mjesta. Projekt je uspješno realiziran, a trajao je u vremenu od 21.10.2019.god. do 21.10.2020.god.

-Projekt HELP: Podrška socio-ekonomskoj stabilnosti: Općina Prozor-Rama je krajem 2019. godine s njemačkom organizacijom Help – Hilfe zur Selbsthilfe, potpisala Ugovor o suradnji kojim je utvrđena namjera zajedničke provedbe projekta koji će rezultirati donacijama u razvoju i samozapošljavanju kroz male projekte. Općina se obvezala uplatiti financijsko učešće u visini od 40 %, Help-Hilfe 45%, predviđeno je i sudjelovanje korisnika i to u iznosu od 15% od ukupne vrijednosti projekta koji se odnosi na svakog od njih. Potencijalni korisnici su bile sve nezaposlene osobe iz socijalno ugroženih kategorija stanovništva sa dobrim poslovnim idejama za započinjanje ili razvoj samostalnih poslovnih aktivnosti u sektorima poljoprivrede, obrta, usluga i turizma.

Odobrena pomoć je distribuirana u 2020. godini za 21 korisnika, isključivo u vidu materijalno-tehničkih sredstava potrebnih za djelatnost, bez gotovinskih isplata.

Prosječan iznos individualne donacije određen je u protuvrijednosti od oko 2.000 EUR. Svaki korisnik je bio u obvezi uplatiti 15% od ukupnog iznosa svog projekta, registrirati svoju djelatnost (minimalno poljoprivredno gospodarstvo) i obaviti 10 sati društveno-korisnog rada za lokalnu zajednicu. Help je sa 4.000 € sufinancirao i jedan projekt koji može biti od zajedničkog interesa svim korisnicima, te je nabavljeno postrojenje za obradu voća.

-Prezentacija kreditnih linija Razvojne banke FBiH poduzetnicima iz općine Prozor-Rama:

Razvojna banka FBiH, 19.02.2020. godine u Prozoru-Rami je predstavila svoje aktivnosti i vlastite financijske proizvode. Tijekom prezentacije predstavljene su kreditne linije i mogućnosti kreditiranja poduzetništva i javnoga sektora od strane Razvojne banke FBiH. Prezentaciji su prisustvovali zainteresirani poduzetnici iz Prozora - Rame kao i predstavnici Općine Prozor-Rama.

2. Projekti, programi i provedbene aktivnosti za naredni period:

- Pribavljanje novih sredstava kroz sudske sporove kojima je cilj pravičnije uvažavanje općine Prozor – Rama i poštivanje zakonskih propisa, a koja sredstva će omogućiti provedbu brojnih, prvenstveno infrastrukturnih, projekata
- Nastavak realizacije ranije započetih projekata vodoopskrbe naselja,
- Nastavak realizacije ranije započetih projekata uređenja putne mreže za gradska i seoska naselja, uključujući i turistička odredišta,

- Nastavak izgradnje ranije započetih objekata kao što su Gradska tržnica, Sortirnica i reciklaža otpada, Dječiji vrtić i drugih projekata,
- Nastavak pripreme i provedbe projekata i mjera (iz strateških dokumenata), kroz rad općinske Agencije za lokalni razvoj,
- Davanje potpore razvojnim projektima lokalnih poduzetnika i projektima drugih potencijalnih investitora sa ciljem povećanog zapošljavanja u općini Prozor – Rama,
- Nastavak potpore pojedinačnim i udruženim poljoprivrednicima,
- Nastavak potpore aktivnostima kojima se poboljšava stanje u oblasti turizma,
- Nastavak aktivnosti na promociji općine Prozor – Rama sa povoljnim poslovnim okruženjem,
- Nastavak suradnje sa gradovima prijateljima, sa susjednim i drugim općinama, kako bi se kreirali i provodili zajednički projekti,
- Nastavak suradnje sa višim razinama vlasti, sa domaćim i međunarodnim tijelima, organizacijama i institucijama, sa ciljem kreiranja i provođenja novih razvojnih projekata.

IV. ZAKLJUČAK

Sagledavanjem stanja u općini Prozor – Rama za promatranu 2020. godinu vidljiv je napredak općine za jedno mjesto na listi općina u FBiH po indexu razvijenosti (sa 65. mjesta na 64. mjesto od ukupno 79 općina i gradova FBiH).

Mjere koje su se odnosile na ublažavanje negativnih efekata pandemije koronavirusa dovele su do zadržavanja broja uposlenih u ovoj općini na približno istoj razini kao i godinu prije toga, iako je ukupan broj zaposlenih u Federaciji BiH bio značajno smanjen (na dan 31. prosinaca 2020. po prebivalištu osiguranika iznosio 520.493 i u odnosu na 31. prosinaca 2019. manji je za 15.252).

Rezultat je to dijelom i mjera koje poduzima ova Općina, kojima se ublažavaju posljedice izuzetno negativnih kretanja tijekom pandemije koronavirusa ali i općenito negativnih kretanja u kojima se nalazi Bosna i Hercegovina. Naime, činjenica da Bosna i Hercegovina već dugi niz godina zauzima najlošija mjesta na svim ljestvicama kojima se mjere uvjeti poslovanja, posebno po lakoći poslovanja kao indikatoru koji objektivno mjeri aspekte poslovne regulative za domaća preduzeća, po kojemu je BiH posljednja od europskih zemalja.

Budući je postojeća Strategija razvoja Općine definirala mjere i aktivnosti za razdoblje 2011. – 2020., uz odluku Općinskog vijeća o produžetku važenja mjera i u 2021. godini, za očekivati je da će nova Strategija razvoja za razdoblje 2021. – 2027., čija izrada je pokrenuta, definirati mjere i aktivnosti koje će dovesti do poboljšanja stanja u oblasti gospodarstva i zaposlenosti.

Služba za razvoj, poduzetništvo, obrt i financije
Josip Juričić, Šef Službe